Raadsvoorstel

Datum vergadering : 5 november 2026 Agendapunt : P3
Zaaknummer : 2026-088230
Programma : Organiseren
Portefeuillehouder : F. Hoekstra
Commissie : Organiseren
Onderwerp : 1e begrotingswijziging 2027

Bijlagen
- Geen

Samenvatting
Het college stelt aan de raad voor om de 1e begrotingswijziging 2027 vast te stellen.

Het college van burgemeesters en wethouders stelt de raad voor:
1. het nadelige effect voor 2026 van € 10.000 en de taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen te verwerken in de begroting 2026;
2. de 1e begrotingswijziging 2027 vast te stellen.

Overwegingen
In de Programmabegroting 2027-2030 is de uitkomst van de septembercirculaire niet verwerkt. Met dit raadsvoorstel wordt de raad nader geïnformeerd over de uitkomst voor 2026 en de Programmabegroting 2027-2030. De wijzigingen voor 2026 worden verwerkt met een begrotingswijziging in 2026. De wijzigingen voor 2027 en verder worden verwerkt middels deze 1e begrotingswijziging 2027.

Alternatieven
Vanwege de door de toezichthouder (Provincie) opgelegde consistente gedragslijn, dient de septembercirculaire (net als afgelopen jaren) te worden verwerkt in een 1e begrotingswijziging 2027. Deze wordt gelijk met de Programmabegroting 2027 door de raad vastgesteld.

Aanpak
Aangezien de septembercirculaire niet kon worden verwerkt in de programmabegroting, wordt het raadsvoorstel 1e begrotingswijziging 2027 samen met de Programmabegroting 2027-2030 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

Financiële overwegingen
De septembercirculaire geeft zoals gebruikelijk een geactualiseerd beeld, gebaseerd op de Miljoenennota van het Rijk. In de circulaire zijn meerdere mutaties opgenomen.

In onderstaande tabel ziet u de wijziging in inkomsten ten opzichte van de begroting 2026 en de Programmabegroting 2027. De septembercirculaire laat voor 2026 een klein nadeel zien, na aftrek van de taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen. Voor de jaren 2027 en verder valt de septembercirculaire positief uit.

Septembercirculaire 2026 (bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029	2030
1	Mutatie uitkering	141	502	432	439	442
	Correcties					
	Taakmutaties					
2	Uitvoeringskosten inburgering	-31				
3	Wet versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten en integrale dienstverlening	-83	-78	-78	-78	-79
	Decentralisatie-uitkeringen					
4	Spreidingswet	-37				
5	IBO problematische schulden		-20	-20	-20	-20
6	Aframen inkomsten bibliotheek			-100	-100	-100
7	Aframen uitgaven bibliotheek			100	100	100
8	**Effect op de begroting**	**-10**	**404**	**334**	**340**	**343**

Belangrijkste mutaties inkomsten septembercirculaire
De belangrijkste mutaties als gevolg van de septembercirculaire worden veroorzaakt door:
- Accresontwikkeling als gevolg van volumeontwikkelingen en loon- en prijsontwikkelingen
- Voorlopige afrekening BCF plafond 2026
- Hoeveelheidsverschillen en uitkeringsbasis
- Taakmutaties
- Decentralisatie- en Integratie-uitkeringen

Accresontwikkeling als gevolg van volumeontwikkelingen loon- en prijsontwikkelingen (LPO)
Het accres is te splitsen in een reëel deel (Volume) en een nominaal deel (LPO). Het reële deel betreft de compensatie voor de volume ontwikkeling als gevolg van de groei van het gemeentefonds en is daarmee eigenlijk de netto koopkracht van de gemeente. De mutatie in de volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaarsgemiddelde van de prijs bruto binnenlands product (Pbbp, t-9 t/m t-2)). In de septembercirculaire 2026 is een nieuwe raming voor het accres 2027 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; MEV 2027) en is omhoog bijgesteld.

Het nominale deel betreft met name compensatie als gevolg van stijgingen door loon- en prijsontwikkelingen (LPO), waardoor gemeenten in staat zijn op basis van het nieuwe prijspeil hun taken te blijven uitvoeren. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar. Voor de jaren 2027 en verder is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld.

Voorlopige afrekening BCF plafond 2026
Het Btw-compensatiefonds (BCF) is opgericht om btw weg te nemen als factor in de afweging van decentrale overheden tussen uitbesteden en inbesteden (uitvoering door de eigen organisatie). Voor marktpartijen is er zo een eerlijke kans om bij gemeenten en provincies 'binnen te komen'. Decentrale overheden kunnen betaalde btw terugvragen bij het compensatiefonds. Dit compensatiefonds wordt gevoed door een verlaging van het gemeentefonds. Afgesproken is dat wanneer er meer of minder aanspraak wordt gemaakt op dit compensatiefonds, eventuele middelen aanvullend worden onttrokken dan wel terugvloeien naar het gemeentefonds. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening. De te verwachten onderschrijding bedraagt € 191 mln., wat voor Uithoorn neerkomt op een

voordeel van € 280.000. Echter, er was al rekening gehouden met een stelpost van € 300.000, waardoor er een negatief effect van € 20.000 ontstaat.

Hoeveelheidsverschillen en uitkeringsbasis
Het gemeentefonds wordt berekend op basis van diverse maatstaven. Aan de hand van de laatste specificatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) zijn de maatstaven geactualiseerd. Daarnaast is met betrekking tot de maatstaven met de grootste financiële impact een prognose gemaakt voor de jaren 2026 en verder. Dit is gedaan als gevolg van een te verwachte groei door woningbouw en de daarmee aanpalende maatstaven. Hierdoor zijn positieve hoeveelheidsverschillen ontstaan.

De uitkeringsbasis wordt gebaseerd op de aantallen van maatstaven vermenigvuldigd met een prijs per eenheid die daaraan is gekoppeld. Door een actualisatie van de aantallen wijzigt de uitkeringsbasis. De uitkeringsbasis wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor om zo het totaal beschikbare bedrag binnen het gemeentefonds te kunnen verdelen. Wanneer de omvang van het gemeentefonds en/of de prijs per eenheid van de maatstaven dus wijzigt, zal ook de uitkeringsfactor wijzigen.

Taakmutaties
Uitvoeringskosten inburgering
In het bestuurlijk overleg van 25 juni jl. is tussen de minister voor Werk en Participatie en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) overeenstemming bereikt over een tegemoetkoming op de uitvoeringskosten inburgering. Uit het onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021 voor gemeenten, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Dit tekort is grotendeels terug te voeren op grotere aantallen inburgeringsplichtigen dan vooraf geraamd. Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van SZW in totaal € 93 miljoen beschikbaar voor de jaren 2026, 2027 en 2028.
De middelen zijn erop gericht om te zorgen dat gemeenten hun wettelijke taken kunnen blijven uitvoeren. In de septembercirculaire 2026 is voor het jaar 2026 € 31 miljoen beschikbaar gesteld. In het voorjaar 2027 worden waarschijnlijk de middelen voor de jaren 2027 en 2028 beschikbaar gesteld.

Wet versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten en integrale dienstverlening
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Vastgesteld is dat deze werkzaamheden financiële gevolgen hebben voor gemeenten (en provincies) in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Ter compensatie is in 2025 al incidenteel € 48,8 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd (decembercirculaire 2025). In deze Septembercirculaire worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen.

Decentralisatie- en Integratie-uitkeringen
Spreidingswet
Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken. Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente.

IBO problematische schulden
Het kabinet heeft vroegsignalering ingevoerd om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken. Partijen voeren verbetermaatregelen door met als doel om het bereik van de doelgroep te verdubbelen en de ongewenste uitval van de deelnemende doelgroep te halveren. Vanuit het ministerie van SZW wordt vanaf 2027 structureel € 19,7 miljoen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn bedoeld om vroegsignalering beter in te richten.

Openbare bibliotheken
Het doel van de uitkering is gemeenten in staat te stellen te voldoen aan de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Het college van burgemeester en wethouders moet met deze zorgplicht voorzien in

een aanbod van bibliotheekvoorzieningen. Het aanbod van deze voorzieningen moet als geheel binnen redelijke afstand voor de inwoners toegankelijk zijn en ten minste één bibliotheekvoorziening in stand houden die alle vijf de wettelijke bibliotheekfuncties vervult, een fysieke collectie heeft en over een professionele personeelsbezetting beschikt. Gemeenten ontvangen hiertoe een bijdrage van € 62 miljoen in 2027. Het bedrag wordt over alle gemeenten verdeeld op basis van een bedrag van € 3,05 per inwoner, op basis van het inwonersaantal op 1 januari 2026. Voor kleinere gemeenten waar het bedrag per inwoner lager uitkomt dan € 105.000, wordt de uitkering aangevuld tot € 105.000. In de begroting is al structureel rekening gehouden met een stelpost binnen de inkomsten en uitgaven van € 100.000. Echter, het Rijk stelt de middelen vooralsnog eenmalig (2027) beschikbaar. Om aan te sluiten op de financiële mutaties in deze circulaire worden zowel de baten als de lasten vanaf 2028 met de eerder opgenomen € 100.000 verlaagd. Dit werkt neutraal door in het resultaat.

Overige ontwikkelingen
Stand van zaken onderzoeksagenda Algemene Uitkering
Op 28 mei 2026 hebben de fondsbeheerders de Kamer geïnformeerd over de herziening van het verdeelmodel per 1 januari 2027. Wat de aanpassingen van het verdeelmodel betreft is door de fondsbeheerders aangesloten bij het voorstel van de ROB (Raad voor het Openbaar Bestuur) en de VNG om per 2027 twee kleine wijzigingen door te voeren. Ten eerste, de berekening van de maatstaf 'Huishoudens met een laag inkomen' met procenten in plaats van met honderdtallen. Ten tweede, de rekentarieven van de OZB aan te passen aan de werkelijke gemiddelde OZB-tarieven en de verevening van de overige eigen middelen met hetzelfde bedrag te verlagen.

Er wordt vervolgonderzoek gedaan naar het sociaal domein, voor de clusters Individuele voorzieningen Jeugd, Individuele voorzieningen Wmo en Sociale basisvoorzieningen. Uit het onderzoek Grootstedelijke kosten zijn, zoals de kamerbrief van 7 februari 2025 vermeld, eveneens aanvullende inzichten gekomen met betrekking tot het sociaal domein. Deze inzichten zullen ook bij dit vervolgtraject worden betrokken. Verder zullen de clusters Participatie, Onderwijs en Orde en veiligheid worden herschat. Tot slot wordt vervolgonderzoek gedaan naar de verevening van de inkomsten. Dit betreft de aftopping van de OZB en de overige eigen middelen.
De Kamer zal na de zomer worden geïnformeerd over het vervolgtraject voor de herziening van het verdeelmodel per 1 januari 2029.

Conclusie
De septembercirculaire geeft een positief beeld voor 2027 en verder. Het effect op het meerjarenbeeld is in onderstaande tabel opgenomen.

Structureel begrotingssaldo 2027-2030 (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo Programmabegroting 2027	1.930	-717	-2.053	159
Septembercirculaire	404	334	340	343
Structureel begrotingssaldo	**2.334**	**-383**	**-1.713**	**502**

De septembercirculaire leidt voor 2027 en 2030 tot een verhoging van het voordeel dat in de Programmabegroting 2027 is gepresenteerd. Het begrotingssaldo voor de jaren 2028 en 2029 blijft negatief.

De wijzigingen voor 2026 worden verwerkt met een begrotingswijziging in 2026. De wijzigingen voor 2027 en verder worden verwerkt middels deze 1e begrotingswijziging 2027.

Communicatie
Niet van toepassing.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden.

Duurzaamheid
Er is geen directe relatie met de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Uithoorn.

Externe reacties
Er is geen sprake van externe reacties.

burgemeester en wethouders van de gemeente Uithoorn,

de secretaris,	de burgemeester,
mevr. M.C. Wegewijs	dhr. P.J. Heiliegers